

LOPEN

LUIEREN

OP LA GOMERA

VULKAANLAND LA GOMERA, DOBEREND VOOR DE KUST VAN TENERIFE, IS VOOR FIJNPROEVERS. WANDELAARS DWALEN VERDWAASD ROND OP DE 'STILSTE KANARIE' OVER ROTSKUSTEN ALS KATHEDRALEN EN DOOR TROPISCH REGENWOUDE & DIEPE KLOOFDALEN. EN LUIEREN MAG OOK.

tekst: Hani Theinlynsk | Fotografie: Sander Boer

LOPEN OP LA GOMERA

Direct na vertrek gaat een demonstratie van Gomera's befaamde fluittonentaal over alle dekken van de ferry die van Tenerife naar San Sebastián de La Gomera vaart. Toeristen die geen Spaans kennen, stoppen hun vingers in de oren; ze denken dat de geluidsinstallatie stuk is. De *Silbo Gomero* was vanaf de 16de eeuw 'de mobiele telefoon' van La Gomera. In het ruige landschap zorgde gefloten taal, echoënd over *barrancos* (diepe ravijnen), voor de communicatie.

Iets minder dan één uur varen en je landt in San Sebastián. Lage huizen en een missiekerk staan tegen de achtergrond van een kale helling, bezaaid met pastelkleurige huisjes. 'Als een bergdorpje in Zuid-Amerika', aldus mijn reisgenoot.

's Ochtends haalt een busje ons op voor de eerste van zes dagetappes. 'Wordt het mooi vandaag?', vragen we de chauffeur, met een Spaans zinnetje van *googie translate*. Een mitrailleurvuur van Spaanse woordjes is het antwoord, waaruit we concluderen dat het een enerverende dag wordt. Binnen twintig minuten staan we in het groene hart van het *Parque Nacional de Garajonay*.

De chauffeur gaat er als een haas vandoor. Zo gevaarlijk kan het niet zijn. In de brochure krijgt onze wandelweek tweemaal blokje: dat zweeft tussen 'goede conditie' en 'behoorlijk pittig'. Moet dus te doen zijn. 'De Groene Parel' is hét wandel-eiland van de Canaren. Er lopen wel honderd routes over La Gomera, vaak vertrekkend vanuit het weelderige noorden. De paden verbinden tientallen bergen en barrancos.

GOEDGELUMDE WANDELAAR

Vandaag wordt het 650 meter stijgen en 400 meter dalen over 13 kilometer. We beginnen met een omhoog slingerend pad door een dicht nevelwoud met de oudste laurierbomen ter wereld. De routebeschrijving is duidelijk, ze vermeldt nog net niet

OP EEN NIEUW EILAND

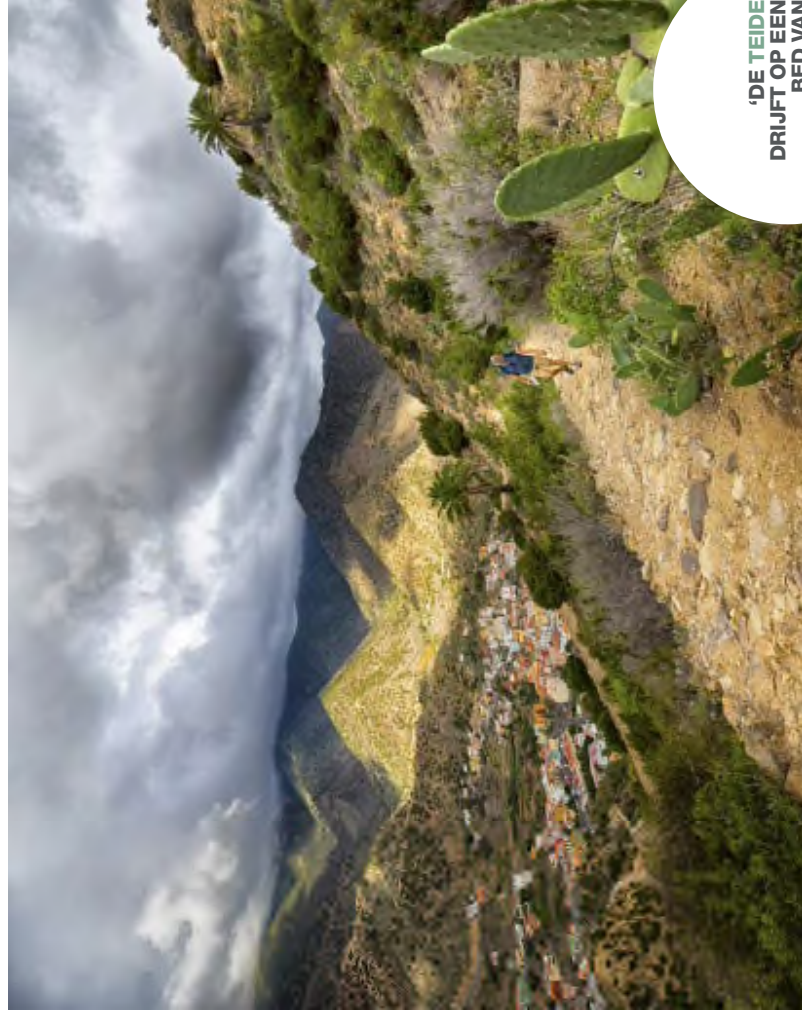
Het Spaanse eiland La Gomera is na El Hierro het kleinste bewoonde Canarische Eiland. Het ligt voor de Afrikaanse kust, op vier uur vliegen van Nederland.

de grote zwammen langs het pad. Deels volgen we de bordjes van *Ruta 18*, waarop een goedgelumde wandelaar een poolje van de 'R' heeft weggeschraapt. Er staat nu *Ruta* (= hoer). Je kan maar plezier hebben.

De koele nevel lijkt motregen. Een voorbeeld van de microklimaatjes van La Gomera: kaal en bijna tropisch aan de westkust, 'Scandinavisch' op de bergtoppen. Vanaf het hoogste punt van het eiland, de top van Park Garajonay (1487 m), strekken diepe barrancos als geluidloze schreeuwen naar de zee. We zien zuster-eiland La Palma en heel even – door een wak van licht – de kolossale stratovulkaan van Tenerife. Twee seconden is de Teide zichtbaar, drijvend op een bed van trillende wolken, als een kominkrijk in *Game of Thrones*.

Het laatste deel van de tocht loopt over een dichtbegroeid palmenpad door gehucht Los Manatales, over de trappen van vulkanische terrassen, waar het door de hoge luchtvochtigheid goed boeren is. Het

'DE TEIDE DRIJFT OP EEN BED VAN TRILLENDE WOLKEN'

sen die doen denken aan Balinese sawas. Een koffiestop in dorpje Las Hayas, op 1010 meter. In het doodstilte restaurant La Monaña bestel je geen frappuccino, zoveel is duidelijk.

'*Dos cafés con leche*', zeggen we tegen de eigenaar. '*Con torta de palma*', antwoordt hij bijdehand. Palmentaart. Uit een duister gangetje schuift een oude vrouw met kort zwart haar binnen, die ons met een borende blik aankijkt. Ze wijst op de taart en daarna op zichzelf. We snappen 'ni'.

Will ze op de foto? Ze trekt een hoofd van 'ik hou niet zo van op de foto maar vooruit'.

We drinken onze koffie, bestuderen de muren en laten dan ons kopje van schrik bijna vallen; als de politie-inspecteur in de film *The Usual Suspects*, die ineens doorkrijgt welke streek hem is geleverd. De muren zijn behangen met artikelen uit buitenlandse kranten en tijdschriften. In het hart van elke pagina pronkt een stevig lachende mevrouw van de taart, jonger maar goed herkenbaar.

dal is muistil, op het klingen van een geitenbel na. Eindpunt Chupude, een handvol huizen aan een plein, lijkt een windig cowboydorp. Boven het dorp torent een hoge tateberg, de Fortaleza de Chupude, die sterk doet denken aan Ayer's Rock, de monoliet in Australië's hart.

Als we de bar van Hotel Sonia binnensloffen, staan alle gasten te juichen. Voor de voetbalploeg van het zuster-eiland La Palma die tegen Barcelona scoort, op een scherm zo groot als *De Nachtwacht*.

DE SAWAS VAN BALI

Vandaag 15 kilometer op het programma: 250 meter stijgen en 1100 m dalen, tot in Vallehermoso. Op de rood-wit gemarkeerde GR-131 richting El Cercado scheurt binnen een minuut de schoonheid van La Gomera open in canyons en valleien, gevoerd met reusachtige palmbomen. We passeren de mooiste vallei van het eiland: de Valle Gran Rey, met terras-

Foto's pagina's 62 & 63:
Links de Roque El Cano, het symbool van Vallehermoso, rechts Playa Calera, het eindpunt van de Valle Gran Rey.

Foto's hierboven:
> Over palmenpaden en vulkanische terrassen op weg naar Chupude. Als je geluk hebt, zie je in de verte de Teide-vulkaan op Tenerife, de hoogste berg van Spanje.

**'IN LAS HAYAS
BESTEL
JE GEEN
FRAPPUCCINO
MET KANEEL,
ZOVEEL IS
DUIDELIJK.'**

te maken en onze kuiten te sparen. Om 16.00 uur bereiken we de bodem van de vruchtbare vallei. Bananen, aardappelen, tomaten, wijnranken en palmen spuiten van de terrassen. Vroeg naar bed. Morgen wacht de 18 kilometer-tocht naar Hermigua. 'Drie doodshoofdjes in de gids', grappen we.

'DIT MOETEN JULIE ZIEN!'
De Roque El Cano, het symbool van Vallehermoso, is een karakteristiek gestolde kraterpijp met als bijnaam: de plug. Na elke honderd meter stijgt ziet de Roque er anders uit; van grinnig tot majestueus, een reuzenvinger naar de ruimte wijzend.

Het reënt op de bergkam. We trekken een jas aan en schuilen moederziel alleen op de berg. In drie uur zijn we geen hond tegengekomen. Op open bergkammen staat de vrieskist op een kier: er waait een ijzige wind. Binnen een uur stijgt de temperatuur en bij dorpie Las Rosas – een saai stuk langs het stuwmeer – lopen we weer in T-shirt. Na 9 kilometer bereiken we café Juego de Bolas, weer met zo'n pront perkje bloemen voor de deur, met wiesende kinderblaasmolentjes.

Na het bezoekerscentrum van N.P. Garajonay volgt een steile afdaling. 'Af te raden bij regenachtig weer', waarschuwt de beschrijving. Het alternatief is een lange afdaling van 950 meter naar kustdorpie Agulo. Twee uur lang lopen we over een lustig slingerend gravelpad. Na elke bocht zien we nieuwe sawa's en rotsformaties. We hebben La Gomera voor ons alleen, met steeds ander uitzicht op kustlijnen met dramatische schaduwten. In de verte drijft Tenerife in de middagzom.

'Hoe proppen ze op een eilandje van vierentwintig kilometer breed zoveel klimaten en landschappen?', vraagt mijn reisgenoot. Het gravelpad wordt een pad van keien, verschillend qua omvang. Kei voor kei dalen we af, behoedzaam de voeten plaatsend.

Bij Agulo voelt de warme zeelucht weldadig aan. Vergeleken met vanochtend hebben we er 15 graden bij. Na drie uur afdalen hallucineren we bijna: in het dorp lijken de waterbakken scheef te staan.

De routebeschrijving wijst subtiel op het nummer van de plaatselijke taxicentrale. Binnen twintig minuten staan we voor ons hotel in Hermigua.

's Ochtends zitten we met stramme knieën aan het ontbijt. De eigenares zet tussen twee gebakken eieren door snel een flimpje op over de Gomeraanse fluittaai. 'Dit moeten jullie zien!'

In zwart-wit demonstreren getaande Gomeraanse mannen staande op bergtoppen hun fluittechniek. De middelste knokkel in de mond op de top van je tong, het geheel naar een hoek van de mond duwen en hup, fluiten maar. De tong controleert de toonhoogte en intonatie. Het lijkt gemakkelijker.

'Ideaal', zegt de vrouw. 'Je zit nooit zonder bereik of met lege batterijen.' Maar dan rinkel haar mobiel. Ons begebuiseje komt eraan. Het wordt vast weer een mooie wandeldag.

Dona Eligencia blijkt de eigenaar van restaurant La Montaña en een zeer bekende Gomeraanse, behangen met oorkondes. We krijgen van haar een handvol noten voor onderweg mee.

OLIVER B. BOMMELBOS

De laurierbomen dragen baardmossen en staan schuin boven ons hoofd, alsof ze willen aanvallen. Dit Olivier B. Bommelbos eindigt op een pico bello picknickplaats, waarop we de Duitse Valerie en Maximilian aantreffen. Ze backpacken en kamperen in de openlucht. 'Of dat mag weet ik niet', zegt Valerie, blijmoedig in een soeppje roerend. Ze is dolenthousiast over de tochten die ze hier maakten, vooral Valle Gran Rey beviel goed.

Door het hoge struikgewas dalen we uren af in de ravijnen rond Vallehermoso, nevel en mosgeur slaan in ons gezicht. Geen Felde te zien door de dichte mist-wolk die de bergkam omklemt. Nog lager wordt het droger en warmer, we zien cactussen en jeneverbes. Kleine hagedisjes lopen stukjes met ons mee. Slangen en dodelijke spinnen kom je op La Gomera niet tegen. Nu en dan vlieg'er een roofvogel langs.

We kiezen niet het 'hoogteveesgevoelige' pad uit de routebeschrijving maar de lange afdaling naar Vallehermoso. Als er ineens een frisse zeewind door de vallei blaast, worden we ezels die de stal ruiken en versmullen. Het brede zandpad lijkt eindeloos.

We zigzaggen als skiers, om de helling minder steil

Foto's hiernaast:
La Gomera is een klein eiland van microklimaatjes en uiteenlopende landschappen: van nevelwoud tot steile kliffen en van bergdorpjes tot palmboos.

Luijeren

OP LA GOMERA

Met een huurauto rijd je binnen een half uur de afstanden die ons wandelend zweet en tranen hebben gekost. De bergtoppen, het dorpje waar we gezellig palmtaart aten, we suizen erlangs. Na dagen wandelen willen we relaxen en rijden naar de mooiste vallei van het eiland, de Barranco de Valle Gran Rey. De wegen zijn strak en schoon. Vangrails zijn afgetimmerd met halfronde balken, alsof je door een natuurpark rijdt. Tunnels zien eruit of ze elke ochtend worden gestofzuigd.

De Fiat Panda valt als een steen naar beneden, langs onteibare haarspeldbochten, terrassen en Canarische palmen, naar de stranden van de hippie-achtige dorpjes aan de kust.

Beneden heerst duizelingwekkende stilte. Het is vijf uur in de middag, eind september. Oranje zonlicht aait de zwarte stranden, waarop toeristen loom zonnen en lezen. De temperatuur is 27° C. Twintig minuten eerder reden we bij 18 graden door de nevelgrens van het regenwoud, met niet meer dan tien meter zicht.

Aan de Playa Calera, het eindpunt van de Valle Gran Rey, belanden we in een nieuwe dimensie. Langs de jeu-de-boulesbaan aan de baai hangen gedateerde hippies rond. Kralenketting om de nek. Linnen schoudertas. Bhagvankleurige broeken. Nektattoo's en grijze staartjes, *laid back* op de bankjes in de genade van de warme zon. Een man met een knotte laveert zijn invalidekarretje over de boulevard, *Take 5* van Dave Brubeck uit een houten speakertje aan het stuur. In een zijstraatje zijn winkels met hoeden, kralen en kleurrijke jurkjes. Een Duitse hippie met Roger McGuinn-brillette legt zijn smeulende shagje op de rand van de stoep, alvorens de winkel te betreden.

Foto's vanaf boven met de klok mee:

- > In San Sebastián de La Gomera.
- > Ufblazen bij het zeebad van Playa de Alogjera.
- > Zwemmen in het Game of Thrones-decor van de Pescante Sea Pool bij Hermigua.

'DE PLAYA DE ALOJERA VIND JE AAN DE UITGESTORVEN NOORDWEST-KUST'

TWEE KEER ZEEBAD

Om bij te komen na het wandelen duik je op La Gomera in een zeebad: een met basaltblokken afgeboord stuk oceaan, waarop de Atlantische golven beuken maar waarin jij veilig in het bruisende water poedelt. La Gomera telt er twee. Ze staan in weiding gidsen

en zijn moeilijk te vinden. De Pescante Sea Pool ligt aan Playa de Hermigua, een onstuimige wildwaterzwembak tussen ruige rotsmuren, waar je vaak de enige zwemmer bent. Uiteindelijk lunch daarna bij Carlos' Pezdomo Bar in het centrum. De goede man staat te springen van enthousiasme.

ronjdes draaien aan de noordwestkust, aan de uitgestorven Playa de Alogjera. Een onstuimige wildwaterzwembak tussen ruige rotsmuren, waar je vaak de enige zwemmer bent. Uiteindelijk lunch daarna bij Carlos' Pezdomo Bar in het centrum. De goede man staat te springen van enthousiasme.

De ober zegt: 'Cerveza, sí. Capuchino, NO!'. Op een toon van 'aan de gekkigheid die ik niet mee'. Achter de bebouwing, 400 meter noordelijker, leidt een zwart zandpad naar een door fetsen omzoomd naakstrandje. Een blote vrouw speelt gitaar in de duinen.

Op de terugweg rijden we binnen tien minuten weer in het donkere regenwoud. De lucht boven de trolachtige pieken van de Garajonay-bergen zit vol zwarte inktwegen. Op elke berg woedt een eigen stormpje. Hier en daar draaien grijze wolken in cilindervorm boven een top; voor voor tornado-jagers. Geen plek ter wereld waar je op een paar vierkante kilometer binnen een uur zoveel weersverandering hebt. Ten westen van ons baden de stranden van Valle Gran Rey nog in een warm middaglicht.

Beneden doet het halfduistere San Sebastián de La Gomera op. In de lucht zweeft een enorm ruimteschip met pinkelende lichtjes; de kust van Tenerife. Daarboven even ruiks, maar hoger, op uitgestrekte grijzswarte wolken, drijft de enorme krater van de Teide. Beneden is het warm en zitten de terrassen in het dinstreetje Calle Real al lekker vol. •

Reageren? reizen@anwb.nl

Jou-de-boulen bij hippie-strand Playa Cañera.

eiten

La Gomera is weliswaar Spanje maar het eiland leent zich niet voor laat dineren. Ga zeker in de kleine plaatsjes op tijd (rond 8 uur) eten, anders wordt het zonder eten naar bed. Vraag zonnodig in je hotel naar tips. In **San Sebastián** vind je in de Calle Real enkele restaurants bij elkaar, zoals **El Peñín** (tapas), **La Forestera** en **Gastrobar La Salтамандра** (prima!). In **Vallehermoso** is het snelle en 'glutenvrije' **El Caraca** in de Calle Iglesia opvallend eigenwijs en goed.

gidsen & sites

- In **Wandelgids La Gomera** (van Roelofs) staan 53 wandelingen, van licht tot zwaar, met kaarten. Prijs: € 17.
- **Wet & Hoe - Tenerife en La Gomera** (van Kosmos) is een prettige, handzame reisgids met info voor een zowel actieve als culturele vakantie. Prijs: ca. € 16,99.
- Zie verder: www.hotelislascanarias.com en www.logomera.travel/canary-islands/la-gomera.
- Of kijk op de site van het Spaans Verkeersbureau: www.spain.info/nl.

4x slapen

Agezien van een enkel resort leit La Gomera (gelukkig) vooral kleine hotels en B&Bs, vaak gerund door families.

- In het kleine **Chipude** is **Sonita** een logische keuze: het enige hotel met een levendige dorpsbar en een goed restaurant. Kamers achter kijken uit op de fameuze tafelberg. Meer informatie: <http://chipude.es/web/hotel>.
- **Hotel Tamachuche** in **Vallehermoso** ligt fraai tussen de ransen en heeft grote 'koloniale' kamers met opengaarde luiken en zeer attente uitbeters. Meer informatie: www.hoteltamachuche.com.
- **Hotel Rural Villa de Hermigua** heeft kleine kamers (met balkon) en een genoeglijk gemeenschappelijk terras met zowel luis banken als wifi, plus uitzicht op de prachtige, groene vallei van het dorp. Meer informatie: www.hotelrural-villahermigua.com.
- **Hotel Torre del Conde** in **San Sebastián** is het enige 'grote' hotel. De 86 kamers zijn ruim, licht en betaalbaar, boven is een machtig uitzichtterras, het hotel ligt midden in het centrum, op 8 minuten lopen van de ferryhaven, dus dit is een goed startpunt voor een wandelweek. Het restaurant is - van ontbijt tot diner - eenlijk gezegd niet veel bijzonders. Meer info: www.hoteltorrecondede.com.

De prijzen voor een 2-pk met ontbijt in deze hotels variëren van € 65 tot € 100.

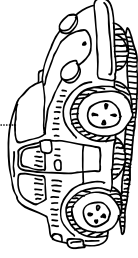
hoe kom je er?

Transavia vliegt van Amsterdam, 3 x per week rechtstreeks op Tenerife via € 150 retour. Ryanair vliegt van Eindhoven via € 165 retour. Van vliegveld Tenerife Zuid gaat er een shuttlebus naar ferryhaven Los Cristianos (20 minuten). In circa 1 uur vaart de ferry (www.navieraromas.com) of www.fredolsen.es, via € 68 pp (retour) naar La Gomera.

De ferry op weg naar Los Cristianos op Tenerife.

'OOK AUTO-RIJDEN OP LA GOMERA IS EEN FEEST'

autohuur

Autorijden op La Gomera is een feest. De wegen zijn goed en schoon. Benzine: € 1 per liter! Huuropties: Oasis Rent a Car, Avada, Fred Olsen (bij de ferryhaven), Ben Flac Panda of Hyundai Geiz kost je € 33 per dag, all-in, zie www.oasisrentacar.com.

'Soms bewolkt, maar bijna altijd zon.'

vanaf
€ 495
pp

LEZERSRES
8-DAAGSE WANDEL-REIS OP LA GOMERA

La Gomera is het ruigste en minst bezochte Canarische Eiland. Steile rotskusten omsomen hier het vulkanische binnenland, een landschap met imposante basaltpieken, diepe barrancos en subtropische flora. Beleef hier deze prachtige wandelreis van SNP Natuurresizen, waarbij je overnacht in gastvrije hotelletjes en pensions.

Programma in het kort:

Je maakt prachtige en stevige tochten (12 tot 18 km lopen per dag), gedeeltelijk langs de kust, maar ook over hoge kratertoppen. De eerste overnachting is niet ver van de haven in San Sebastián. Op dag 2 wandel je (ca. 13 km) door het Nationale Park Garajonay en overnacht je in Chipude. Dag 3: via de Barranco de Valle Gran Rey naar Vallehermoso (voor 2 nachten). Dag 4: via El Crano, het dorpje Las Rosas, de Barranco Sobre Argoto en uitzichtpunt Chorlito naar Hermigua (voor 2 nachten). Dag 5: een korte of lange afdaling, naar San Sebastián de La Gomera, en ook de laatste overnachting is in San Sebastián.

Prijs (o.b.v. een 2-pk)

van 1 januari t/m 15 december 2016 vanaf € 495 pp

Inclusief

- 7 overnachtingen o.b.v. een 2-pk met ontbijt
- transfers op dag 2 en 7
- bagagevervoer op dag 2, 3, 5 en 7
- SNP-reisdocumentatie en routebeschrijvingen
- kaartmateriaal

Extra's voor REIZ&-lezers: wandelkaart 23 | La Gomera

t.w.v. € 11,95, géén reserveringskosten, korting van € 40,- p.p. (reeds verrekend in vermelde prijzen).

Niet inbegrepen: de heen- & terugreis; toeslag indien 1-pk; € 290 en bijdrage Calamiteitenfonds € 2,50 per boeking.

Boeking & meer informatie

Ga naar www.reizenmagazine.nl, de Mooisite Lezersreizen' of bel met SNP: 024-32 77 000 (lokaal tarief). De ANVR-reisvoorwaarden zijn van toepassing.